

κες, καὶ κατὰ τοὺς διαφόρους αὐτῶν σκοποὺς ὠνομάσθησαν καὶ διαφόρως, οἷον· Πίνακες γλωσσῶν, ἱματισμῶν, προϊόντων, ἐμπορικοὶ, τῶν ἀνέμων, τῶν θαλασσίων ρευμάτων, τῶν τοπικῶν ὕψεων, τῆς μαγνητικῆς κλίσεως, ἠφαίσεις, ἀνθρωπογραφικοὶ, φρησκογραφικοὶ, τῶν διαφορῶν πολιτικῶν διακρίσεων, τοῦ πολιτισμοῦ κ. τ. Οὗτοι γίνονται εὐχρηστοὶ καὶ ὠφέλιμοι εἰς τὴν Γεωγραφίαν, εἰς τὴν παριστάνουσι πράγματα τοιαῦτα, τὰ ὅποια ἢ λείπουν διόλου ἀπὸ τῶν γεωγραφικῶν πινάκων, ἢ παριστάνονται ἀτελῶς, ἢ μιγνύμενα μὲ ἄλλα πολλὰ, γίνονται δυσδιάκριτα.

Ἔποσημ. 2. Ἡ πλήρης ἐρμηνεία τῆς τῶν Γεωγραφικῶν πινάκων ἐκθέσεως, καὶ τῆς κατασκευῆς τῆς Γεωγραφικῆς σφαίρας, εἶναι ἔργον τῆς πρακτικῆς Μαθηματικῆς.

§. 4.

Περὶ Μερῶν τῆς Γεωγραφίας.

Ἡ ὕλη τῆς Γεωγραφίας, ἡ Γῆ, ἐξεταζομένη ἀκριβέστερον, ἀναλύεται εἰς πολλὰ ἰδιαίτερα μέρη, ἐξ ὧν τινὰ μὲν ἀνήκουσι κυρίως εἰς αὐτὴν τὴν Γεωγραφίαν· τινὰ δὲ συνέχονται μετ' αὐτῆς τόσον στερεῶς· ὥστε χωρὶς τὴν βοήθειαν αὐτῆς γίνονται ἀκατάληπτα καὶ ἀτελεῖ. Πάντα ὅμως ταῦτα τὰ μέρη δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς δύο γενικὰς κλάσεις, ἢτοι εἰς Γεωγραφίαν καὶ Ἐθνογραφίαν· διότι ὁ ἄνθρωπος ἔχει τοιαύτην ἰσχύν ἐπὶ πάσης γενικῶς τῆς γῆς, ὥστε ὅπου εὐρίσκεται, εἶναι ἀδύνατον νὰ θεωρηθῆ ὡς κεχωρισμένος ἀπ' αὐτῆς. Αὐτὸς ὡς

τὸ πρῶτισον προϊόν τῆς γῆς, καὶ τὸ μόνον ἠθικὸν αὐτῆς πλάσμα, θεωρεῖ αὐτὴν ὡς ἴδιον αὐτοῦ κτῆμα· ὅθεν γίνεται καὶ ἔντι οὐσιῶδες μέρος τῆς περιγραφῆς αὐτῆς. Ὁ ἀκόλουθος πίναξ διαλαμβάνει ἐν γενεῖ πάντα τὰ πράγματα, ὅσα συγχωρεῖται καὶ πρέπει νὰ περιέχη ἡ Γεωγραφία.

Π Ι Ν Α Κ Σ.

Πάντων τῶν μερῶν τῆς Γεωγραφίας καὶ Ἐθνογραφίας.

A. Τῆς μὲν Γεωγραφίας μέρη ὑπάρχουσιν.

1. Ἡ Μαθηματικὴ Γεωγραφία, ἧς μέρη:

α) ἡ ἀστρονομικὴ θέσις

β) οἱ ὄροι, καὶ

γ) τὸ κατὰ μῆκος, πλάτος καὶ ἐπιφάνειαν μέγεθος.

2. Ἡ Φυσικὴ Γεωγραφία, ἧς μέρη:

1) ἡ ποιότης τῆς γηϊνοῦ ἐπιφανείας, ἥτοι

α) τὰ κατὰ τύπους συζατικά αὐτῆς μέρη, ἡ εὐφορία, καὶ ἡ κλίσις

β) τὰ ὄρη, ἡγουν ἡ ἔκτασις αὐτῶν, τὸ ὕψος, τὰ συζατικά μέρη κ. τ.

γ) καὶ τὰ ὕδατα, ἥτοι αἱ πηγαὶ, οἱ ποταμοὶ, αἱ λίμναι, τὰ τέλματα κ. τ.

2) τὸ κλίμα, καὶ

3) τὰ προϊόντα, ἥτοι

α) τὰ φυσικά, εἴτε ἄγρια

β) καὶ τὰ ἀπὸ ἀλλοτρίας γῆς, εἴτε ἐξευγενισμένα.

B. Τῆς δὲ Ἐθνογραφίας (τῆς πολιτικῆς Γεωγραφίας) μέρη ὑπάρχουσιν.

1. Οἱ κάτοικοι τῆς γῆς, ἥτοι

α) ἡ φυσικὴ αὐτῶν ποιότης, τὸ χρῶμα, τὸ ἀνάστημα, ἡ μορφή, καὶ ὁ πολιτισμὸς.

β) ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, καὶ ἡ ἐσωτερικὴ ἀναλογία τοῦ ἀρσενικοῦ γένους πρὸς τὸ θηλυκόν, τῶν ἡλικιωῶν, καὶ τῶν συνοικεσίων.

γ) αἱ γλῶσσαι, τούτ' ἔστιν ἡ παραγωγὴ αὐτῶν, ἡ μετὰ ἄλλων γλῶσσῶν συγγένεια, οἱ ἰδιωτισμοὶ, καὶ τὰ γράμματα.

δ) οἱ βαθμοὶ αὐτῶν, ἥτοι εὐγενεῖς, πολῖται, χωρικοὶ, ἐλεύθεροί, δούλοι, καὶ αἰδράποδα.

ε) ἡ θρησκεία, ἥτοι τὰ ὑπὲρ ταύτης φροντισήρια, αἱ μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ πρὸς τὴν πολιτείαν σχέσεις, ἡ εἰς τὰ πολιτικὰ αὐτῆς ἰσχύς, ἡ συντήρησις, ἡ ἀνεξιθρησκεία, ἢ ἡ θρησκομανία.

ς) ὁ πολιτισμὸς, δηλαδὴ τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ φροντισήρια, τὰ παντοδαπῆ σχολεῖα, ἡ ἐλευθερία τῆς τυπογραφίας καὶ τοῦ συλλογίζεσθαι, καὶ ἡ τῶν συγγραφέων πρέσβος.

ζ) ὁ χαρακτήρ, ἥγουν αἱ κλίσεις αὐτῶν, τὰ ἦθη, τὰ παιγνίδια κ. τ.

2. Αἱ ἀσχολίαι καὶ τὰ αὐτῶν ἐπιτηδεύματα, ἥτοι

α) οἱ ἐπιμελούμενοι τὰ προϊόντα, οἷον γεωργοί,

δρυμουργοί, ποιμένες, άλιεῖς, θηρευταί, μεταλλορύχοι.

β) οἱ τεχνίται, οἱ βάνουσοι καὶ οἱ ώραιοτεχνίται·

γ) οἱ ἔμποροι, καὶ οἱ βοηθοὶ αὐτῶν, ἤτοι οἱ ναῦται, οἱ ἀγωγιᾶται κ. τ.

3. Αἱ οἰκίσεις αὐτῶν κατὰ τὴν τοπικὴν διαίρεσιν (ἢ χωρογραφία.).

4. Ἡ πολιτικὴ σχέσις αὐτῶν (ἢ πολιτειογραφία), ἤτοι

α) τὸ πολιτικὸν θέμα τοῦ τόπου, καὶ ἡ νομοδοτικὴ δύναμις.

β) ἡ διοίκησις, ἤτοι

1) ἡ ἐκτελεστικὴ δύναμις, τὰ τοπικὰ βουλευτήρια.

2) αἱ εἰς κοινὴν ὠφελείαν διαταγαὶ (ἢ ἀστυνομία).

3) ἡ κατάστασις τῶν δικαστηρίων.

γ) αἱ πρόσοδοι τῆς πολιτείας, καὶ ὁ τρόπος τῆς συλλογῆς αὐτῶν, καὶ ἔτι αἱ δαπάναι καὶ τὰ χρέη αὐτῆς.

δ) τὸ πολεμικὸν σύσταγμα.

ε) τὰ ἐξωτερικὰ παράσημα, οἷον

1) τίτλοι, καὶ συμβολικαὶ σημαῖαι.

2) σύμβολα ταγμάτων.

3) θερᾶποντες τοῦ διοικητοῦ, καὶ οἱ αὐλικοὶ αὐτοῦ.

Ἵποσ. 1. Τὰ μέρη ταῦτα τῆς Γεωγραφίας οὐκ εὗρισκονται ὅλα ὁμοῦ ἐπὶ παντὸς τόπου· ἀλλὰ ποῦ μὲν λείπεται διόλου· ποῦ δὲ εἶναι ἄγνωστα οἱ ἐλλείψιν εἰδήσεων, καὶ ἄλλοῦ παραβλέπονται διὰ τὴν εὐτέλειαν τοῦ τόπου.

Ἰποση. 2. Ἡ Πολιτειογραφία ἐκλαμβάνεται ὑπὸ τῶν νεωτέρων ὡς ἐπισημὴ ἰδιαιτέρα· ὅθεν πρέπει ὁμῶς ν' ἀποσιωπῆ αὐτὴν παιτελῶς ἢ Γεωγραφία, καὶ μάλιστα ἡ καθολικὴ. Ἐν γένει ἀκόμη ὅθεν ἐτέθησαν ὄροι ἀκριβεῖς μεταξὺ τούτων τῶν δύο ἐπισημῶν· ὅθεν τὰ διάφορα αὐτῶν συστήματα συμπλέκονται πολυτρόπως. Ἡ Πολιτειογραφία εἶναι ἀκριβὴς παρατήρησις τῶν κατὰ καιροὺς πολιτικῶν ἐνστάσεων τινὸς τόπου· ἡ δὲ Ἱστορία ὑπάσχει ἡ σειρά τῆς πολιτειογραφίας, καὶ γίνεται πλήρης δι' αὐτῆς μόνης. Ἀμφοτέρας ταύτας τὰς ἐπισημας μεταχειρίζεται ἡ Γεωγραφία ὡς ὁδηγοὺς καὶ συνοπαδοὺς.

§. 5.

Ἱστορία τῶν Γεωγραφικῶν Ἀνακαλύψεων.

Ὁ τραχὺς καὶ ἀπαίδευτος ἄνθρωπος ἀμεριμνεῖ εἰς τὰ περὶ τῆς Γεωγραφίας. Ἡ πατρίς αὐτοῦ, τοῦτ' ἔστιν ὁ τόπος ὅπου ἐγεννήθη, ἢ ὅπου θηρεύει, ἢ βόσκει τὰ θρέμματα αὐτοῦ, εἶναι δι' αὐτὸν ὁ κόσμος ὅλος. Τὸ πολὺ γνωρίζει μόνον τοὺς περὶ αὐτὸν λαοὺς ὡς ἐχθροὺς. Ἄλλ' ἀφ' οὗ πολλοὶ μικροὶ λαοὶ συνενωθῶσιν εἰς ἓν μέγα ἔθνος, καὶ ἐκτείνωσι τὰς γνώσεις αὐτῶν διὰ τοῦ πολέμου, καὶ τῆς πανταδαποῦς θεοσληψίας, καὶ οὕτω πατήσωσι τὸν πρῶτον βαθμὸν τοῦ πολιτισμοῦ· τότε πρῶτον γεννᾶται εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἡ κλίσις τοῦ νὰ ἐκτείνωσι διηνεκῶς τὰς ἑαυτῶν γνώσεις· ἡ δὲ ἀνάγκη βιάζει αὐτοὺς νὰ προσηλώνωσι τὸν νοῦν αὐτῶν εἰς τόπους καὶ ἔθνη ἀπύτητα, ἀπὸ τὰ ὁπεῖτα ἐλπίζουσι τινὰ ὠφέλειαν, ἢ ὑπο-

πτεύονται βλάβην, καὶ νὰ ἐξετάζωσι τὴν γῆν αὐτῶν καὶ κα-
τάσασιν. Οὕτω λοιπὸν ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἡ Γεωγραφία.

‘Ο πόλεμος καὶ τὸ ἐμπόριον συνεισέφερον τὸ πλεῖ-
σον μέρος εἰς τὴν τελειοποίησιν τῆς Γεωγραφίας.’ Ἀφ’
οὗ ἔν τι ἔθνος ἀποκασαζαῖ διὰ τῆς καταπορεύσεως δε-
σπότης τοῦ κόσμου, ἢ ἀποκτήσῃ κρίσιμον ὑπεροχὴν ἐπὶ
τὸν γνωστὸν κόσμον· τότε μαυθάνει πολλοὺς τόπους καὶ ἔθνη
πρότερον εἰς αὐτὸ ἄγνωστα, καὶ ἀποκτᾷ νέους γείτονας,
καὶ νέους ἐχθρούς, εἰς τὴν κατάσασιν τῶν ὁποίων δὲν
δύναται νὰ μένῃ ἀδιάφορον. Οὕτω λοιπὸν ἡ Γεωγρα-
φία ὠφελεῖται, ὅταν ἡ ἀνθρωπότης βλάπτεται. ‘Ο τρό-
πος τοῦ ἐμπορίου, ἂν καὶ συνοδεύεται μὲ ἄπληστον
πλεονεξίαν, εἶναι φιλανθρωπότερος, καὶ ἐπροίκισε τὴν
Γεωγραφίαν μὲ τὰς πλειοτέρας ἀξιολόγους ἀνακαλύψεις.
Οἱ μὲν ἀρχαῖοι ἄνθρωποι ἔκαμαν κυρίως τὰς ἀνακαλύ-
ψεις τῶν διὰ ξηρᾶς· οἱ δὲ νεώτεροι διὰ τῆς θαλάσσης·
καὶ οἱ μὲν κινούμενοι ὑπὸ φιλαρχίας· οἱ δὲ δεύτεροι ὑπὸ
φιλοκερδείας. Ἡ πλεονεξία λοιπὸν ἀνεκάλυψε τὴν γῆν,
να τὴν ἐξουσιάζῃ.

Ἡ ἰσορία τῶν ἀνακαλύψεων προϋποθέτει ἔν τι μέρος
τῆς γῆς ὡς γνωστὸν, ὅθεν αὐταὶ ἔλαβον τὴν ἀρχὴν· μά-
λιστα δὲ ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὅπου, καθ’ ὅσον γινώσκομεν,
ἔκαμεν ἡ Γεωγραφία τὰς πρώτας αὐτῆς προόδους, ἢ
ὅπου ἐβλάστησαν τὰ πρώτα φύτρα τῆς καλλιεργείας τῶν
ἐπισημῶν. Τὰ πρώτα πεπολιτισμένα ἔθνη, παρατρέχον-
τες τοὺς Βαβυλωνίους καὶ Χαλδαίους, ἀπαντῶμεν πάντα
περὶ τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν. Ταῦτα ἐχρημάτισαν οἱ
Αἰγύπτιοι καὶ Φοίνικες, καὶ μετὰ τούτους οἱ Ἕλληνες

καὶ Ῥωμαῖοι. Δυνάμεθα λοιπὸν νὰ ἐκλάβωμεν ὡς τόπους γνωστούς πάντα τὰ παραθαλάσσια τῆς Μεσογείου Θαλάσσης, ἀπὸ τῆς Τύρου μέχρι τῶν Ἡρακλείων σπηλιῶν, καὶ ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου, καὶ πάσας τὰς ἐν αὐτῇ νήσους. Πάντα ταῦτα τὰ παραθαλάσσια καὶ αἱ νῆσοι ἦσαν ἐξ ἀμνημονεύτων αἰῶνων γνωστά· ὥστε δὲν μᾶς εἶναι γνωστὸν, πῶς, πότε, καὶ ὑπὸ τίνος ἀνακαλύφθησαν. Πάντα τὰ ἔθνη αὐτῶν τῶν τόπων συνεγνωρίσθησαν ἀνέκαθεν· δὲν εἶναι ὁμῶς γνωστὸς οὔτε ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἐγνωρίσθησαν, οὔτε ὁ τρόπος. Αὐτοῦ ἐγεννήθησαν οἱ πρῶτοι ἐρασταὶ καὶ θεραπευταὶ τῆς Γεωγραφίας, καὶ ἤρχισεν ἐντεῦθεν ἡ μακρὰ καὶ ἔτι ἀτελής σειρά τῶν γεωγραφικῶν ἀνακαλύψεων.

Ἡ τῶν ἀνακαλύψεων ἱστορία ἐνδέχεται νὰ διαιρεθῇ προσφυῶς εἰς ἐποχὰς ἕξ. Ἡ πρώτη ἀρχινᾷ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων εἰδησέων, καὶ πάυει ἕως τὴν μετοικεσίαν τῶν ἔθνῶν, διὰ τῆς ὁποίας αὐτὰ συνεγνωρίσθησαν, καὶ ἔμαθον τόπους, τῶν ὁποίων δὲν ἤξευρον πρότερον οὔτε τὰ ὀνόματα. Ἡ δευτέρα ἐποχὴ ἀρχινᾷ μετὰ τῶν Ἀράβων καὶ Νορμάνων· ἡ τρίτη ἀπὸ τῆς Εὐρέσεως τοῦ πελοδείκτου, εἴτε ἀπὸ Ἑρρίκου τοῦ ναυτικοῦ· ἡ τετάρτη ἀπὸ τοῦ Κολούμβου· ἡ πέμπτη ἀπὸ τοῦ Μαγελλάνου, καὶ ἡ ἕκτη ἀπὸ τοῦ Κόοκ.

Πρῶτη Ἐποχὴ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τρία ἔθνη ἐξέτειναν τοὺς ὅρους τῆς Γεωγραφίας· οἱ Φοίνικες, οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι· οἱ μὲν διὰ τοῦ θαλασσοῦ ἐμπορίου· οἱ δὲ Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι ἐπὶ τὴν ξηρὰν διὰ τοῦ πολέμου.

Οἱ Φοῖνικες ἐχρημάτισαν τὸ ἀρχαιότατον ἐμπορικὸν καὶ θαλασσοπόρον ἔθνος πάντων τῶν ἐν τῇ Ἰσορίᾳ μνημονευομένων. Αὐτοὶ περιέπλευσαν πάντας τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Μεσογείου Θαλάσσης, καὶ ἐβασίλευσαν ἐπὶ διάφορα αὐτῶν μέρη ἀποικίας. Διήρουν πρῶτοι τὸν παλαιὸν κόσμον εἰς τρεῖς ἡπείρους, καὶ ἔδωκαν εἰς αὐτὰς τὰ καὶ μέχρι τοῦ νῦν σωζόμενα ὀνόματα. Ἐκπαλαι ὑπερπηδήσαντες τοὺς ἀρχαίους τῆς θαλασσοπορίας ὄρους, τὰς Ἡρακλείας σήλας, προεχώρησαν εἰς τὸν Ἰκεανόν, καὶ κατέθεσαν τὴν ἀποικίαν Γάδειρα. Ἐυτεῦθεν πλεύσαντες πρὸς ἄρκτον, ἔφθασαν εἰς τὴν Βρετανίαν, καὶ τὴν Βόρειον θαλάσσαν, διὰ τὸ ἐμπόριον τοῦ κασσιτέρου καὶ ἡλέκτρου. Πρὸς δὲ μεσημβρίαν διέπλευσαν τὰ δυτικὰ τῆς Ἀφρικῆς παραθαλάσσια, μέχρι τοῦ Τρικορύφου ἀκρωτηρίου τῆς Γουινέας, καὶ ἐσύστησαν ἀποικίαν ἐπὶ τῆς νήσου Ἀργουΐνης. Αὐτοὶ τελευταῖον ὀρμηθέντες ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἐτόλμησαν νὰ περιπλεύσωσι τὴν Ἀφρικὴν. Ὁ εἰς τὸ Ὄφιρ πολυθρύλλητος τριετής αὐτῶν πλοῦς, τοῦ ὁποίου ἔγινε συμμετόχος καὶ ὁ Σολομῶν, εἶναι πιθανὸν ὅτι ἔγινε περὶ τὴν Ἀφρικὴν. Οἱ νεώτεροι δοξάζουσι αὐτὸν τόσον ἀληθῆ· ὥστε ὑπέλαβον τοὺς κατοίκους τῆς Ἀμερικῆς ὡς ἀπογόνους τῶν Φοινίκων. Οἱ Φοῖνικες ἐπειδὴ εἶχον ὑποπτον καὶ ζηλότυπον πολιτικὴν, καθὼς καὶ τινα νεώτερα ἐμπορικὰ ἔθνη· ἐκρυπτον τὰς γεωγραφικὰς αὐτῶν γνώσεις, καὶ τὴν ἔκτασιν τῶν ἰδίων αὐτῶν ἀποικιῶν ἐν τοῖς ἀρχαίοις, τὰ ὅποια ἐξηφανίσθησαν μετὰ τοῦ ἔθνους αὐτῶν.

Οἱ Ἕλληνες ἐξωλόθρευσαν τὸ σοφὸν τοῦτο καὶ

φιλόπονον ἔθνος ἀπὸ τῆς Ἀσίας· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀπὸ τῆς Ἀφρικῆς. Ἀμφότερα ταῦτα τὰ ἔθνη ἔκαμαν προόδους εἰς τὴν Γεωγραφίαν· ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μεμολυσμένας μὲ αἷμα ἀνθρώπινον. Τὸ πρῶτον τῶν Ἑλλήνων ἐπιχείρημα, διὰ τοῦ ὁποῦ ἐξετάθησαν αἱ γεωγραφικαὶ αὐτῶν γνώσεις, ὑπῆρξεν ἡ τῶν Ἀργοναυτῶν ναυτικὴ ἐκστρατεία· ὅτε ἀνεκαλύφθη ὁ Εὐξείνιος πόντος, τοῦ ὁποῦ τὴν ὠφέλειαν ἀπελάμβανον ἔπειτα οἱ συνεταῖ Ἀθηναῖοι. Καὶ αἱ περιηγήσεις τῶν ἀρχαίων φιλομαθῶν Ἑλλήνων ἀνεκάλυψαν τόπους πολλοὺς, καὶ προσέτι καὶ τινες Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι ἐκινήθησαν εἰς τοῦτο χάριν τοῦ ἐμπορίου. Πυθέας ὁ Μασσαλιώτης πλεύσας διὰ προσαγῆς τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος τὰ ἀρκτικά τῆς Εὐρώπης πελάγη, κατήντησεν εἰς τὴν ἀρκτικὴν Γαλλίαν, καὶ εἰς τὴν Βρετανίαν, καὶ προσέτι μέχρι τῆς Θούλης (οὕτως ὠνόμαζον οἱ τότε ἀορίσως τὰ ἀρκτικώτερα γνωστὰ μέρη τῆς Εὐρώπης), καὶ τῶν τηλεκτροφόρων παραθαλασσίων, τὰ ὁποῖα ἴσως εἶναι οἱ δυτικοὶ αἰγιαλοὶ τῆς Γυτλανδίας, καὶ μετεβλήθησαν ἔπειτα ὑπὸ τῶν πλημυρῶν τῆς θαλάσσης· ἀλλὰ κακῆ τύχῃ ἐχάθησαν πολλαὶ ἀρχαῖαι ἀνακαλυπτικαὶ περιηγήσεις τῶν Ἑλλήνων. Αἱ ἐκστρατεῖαι τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὴν Συρίαν καὶ τὴν Περσίαν, μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ πρὸς ἀνατολὰς, καὶ ἀρκτικῶς μέχρι τῶν νῦν Ῥωσικῶν συνόρων, ἀνεκάλυψαν πρὸς τοὺς Ἕλληνας ὅλον τὸ ἀρκτικὸν ἥμισυ τῆς μεσημβρινῆς Ἀσίας, καὶ μέγα τι μέρος τῆς μεσαίας, καὶ τῶν Ἰνδιῶν, αἱ ὁποῖαι ἀποκατέστησαν ἔτι γνωστότεραι διὰ Σελεύκου τοῦ Νικάτορος, τοῦ προχωρήσαντος μέχρι τοῦ Γάγγου ποταμοῦ. Τὸν αὐ-

τὸν καιρὸν ἀνεκάλυψαν οἱ σόλοι τοῦ Πτολεμαίου τὰ παραθαλάσσια Κογκάν καὶ Μαλάβαρ, ὅπου ἐνήργουν διὰ τῶν ἀρωμάτων ἐμπόριον, καὶ ὅθεν ἔφερον τὰς πρώτας περὶ τῆς Κεϋλόνης εἰδήσεις. Τὸ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ διὰ ξηρᾶς ἐμπόριον ἀνεκάλυψε πρὸς τοὺς Ἕλληνας τὰς πηγὰς τοῦ Νεῖλου· τὰ βόρεια ὁμῶς καὶ δυτικὰ τῆς Εὐρώπης μέρη ἦσαν πρὸς αὐτοὺς μέχρι τοῦδε ἄγνωστα.

Οἱ Ῥωμαῖοι ἐξέτειναν τὰς ἰδίας αὐτῶν καταπορθήσεις εἰς πάντα τὰ μέρη, καὶ διὰ τούτου καὶ τὰς γεωγραφικὰς αὐτῶν γνώσεις. Ὁ Καῖσαρ καθυποτάξας πᾶσαν τὴν Γαλλίαν καὶ τὸ Βέλγιον, ἔφθασε καὶ εἰς τὴν Βρετανίαν, τὴν ὁποίαν ἐξουσίασεν ἔπειτα ὁ Κλαύδιος μέχρι τῆς Σκωτίας, καὶ ἐγνώρισε μετὰ ταῦτα ὁ Βεσπεσιανὸς ὡς νῆσον. Ἐπὶ τοῦ Αὐγούστου ἀποκατέστη πᾶσα ἡ Ἰσπανία καὶ ἡ Πορτογαλλία ἐπαρχία τῆς Ῥώμης. Ἡ Παννονία καὶ ἡ Δακία ὑπέκλειναν τὸν αὐχένα ὑπὸ τὸν Ῥωμαϊκὸν ζυγόν. Οἱ μετὰ τῶν Γερμανῶν πόλεμοι ἐδίδαξαν τοὺς Ῥωμαίους τὴν Γερμανίαν μέχρι τοῦ Ἐλβα· οἱ ἀρκετικώτεροι ὁμῶς τόποι, καὶ ἡ Βαλτικὴ θάλασσα ἔμεινον ἔτι ἐν τῷ σκότει. Ἄλλοι πόλεμοι ἀνεκάλυψαν ὡσαύτως πρὸς αὐτοὺς τὰ ἐνδοτέρα τῆς Ἀραβίας, τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ τὴν ἐνδοτέραν Ἀφρικὴν, μέχρι τοῦ Νίγρου ποταμοῦ. Διὰ τοῦ Μιθριδάτικου καὶ Παρθικοῦ πολέμου ἐγνωρίσθησαν ἀκριβῶς ὁ Καυκάσιος ἰσθμὸς, καὶ πᾶσα ἡ δυτικονότιος Ἀσία. Διὰ δὲ τοῦ ἐκτενοῦς θαλασίου ἐμπορίου αὐτῶν, τοῦ ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου μέχρι τῶν δυτικῶν παραθαλασίων τοῦ Δεκάν (διὰ τῆς ὁδηγίας Ἀράβων κυβερνητῶν), ἀπέκτησαν γνώσεις ἀκριβεσέρας τῶν Ἰνδιῶν·

ὑπῆρχον ὁμῶς ἔτι διόλου ἄγνωστα πᾶσαι σχεδὸν αἱ πέραν τοῦ Γάγγου Ἰνδίαι, καὶ τὸ Ἰνδικὸν ἀρχιπέλαγος.

Δευτέρα Ἐποχή. Οἱ καταλυταὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλείου ἦσαν βάρβαροι, ἐξερημένοι γεωγραφικῶν αἰσθημάτων· ὅθεν κατεβυθίζετο βέβαια τὸ πλεῖστον τῆς Γεωγραφίας μέρος, μεταξύ τῶν ἀποπλανήσεων καὶ ἐρημώσεων αὐτῶν· εἰάν δύο πολὺ ἀλλήλων ἀπέχοντα ἔθνη, οἱ Ἀραβες καὶ οἱ Νορμάνοι, δὲν ἐξηκολούθουν τὴν σειράν τῶν μέχρι τοῦδε ἀνακαλύψεων· οἱ μὲν ὡς φιλεπιστήμονες καὶ φιλομαθεῖς· οἱ δὲ Νορμάνοι ὡς πλάνητες λησαί. Ὅπου ἐδυνήθησαν νὰ φθάσωσι τὰ ὄπλα τῶν Ἀράβων, ἐκεῖ ἐξετείνετο καὶ ἡ αὐτῶν δεσποτεία καὶ ὄρησκειά. Αὐτοὶ κατεκράτησαν καὶ διηρεύνησαν πάντα τὰ ἀρκτικά τῆς Ἀφρικῆς παραθαλάσσια, καὶ τὰ θυτικά μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σενεγάλου. Τὴν δὲ Αἰθιοπίαν, ἢ τὰ ἀνατολικά παραθαλάσσια τῆς Ἀφρικῆς ἔμαθον ἀπὸ τῆς Νουβίας μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Κορριέντου· ὅθεν δὲν ἐτόλμησαν νὰ προχωρήσωσι εἰς τὴν θάλασσαν περαιτέρω. Τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς ἀνεκάλυψαν μέχρι τοῦ Νίγρου ποταμοῦ, ὅπου καὶ νῦν ἀκμάζουσι πολλὰ πολιτικά αὐτῶν συστήματα. Ἐκ τῶν Ἀσιανῶν τόπων περιέγραψαν λεπτομερῶς τὴν ἑαυτῶν πατρίδα Ἀραβίαν· ἀποκατέστησαν σαφέστερα τὰ γεωγραφικά τῆς θυτικοῦστειοῦ Ἀσίας· ἐκαιολόγησαν ἀκριβεῖς εἰδήσεις περὶ τῆς ἀρχαίας Ταρταρίας, καὶ ἐγνώρισαν καὶ τὴν μεσημερινὴν Ῥωσσίαν. Ἐμεινεν ὁμῶς πρὸς αὐτοὺς ἄγνωστος πᾶσα ἡ ἀρκτική Ἀσία, ἡ Μογγολία καὶ ἡ Τουγγουζία, ὅπου ὑπέθετον τοὺς μυθώδεις τόπους Γῶγ καὶ Μαγῶγ. Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὀγδόου

αἰῶνος ἐταξείδευον συχνὰ διὰ ξηρᾶς, ἀπὸ τῆς Σαμαρ-
 κάνδας εἰς τὴν Κίαν· τὸν δὲ ἔννατον αἰῶνα ἐπεσκέφθη-
 σαν τὸ βασιλείου τοῦτο καὶ διὰ θαλάσσης, καὶ ἐνήργουν
 ἐκεῖ ἐμπόριον πλούσιον, εἰς τοῦ ὁποίου ἔμαθον καὶ τὸν
 τόπον ἀκριβέστερον. Τῶν Ἰνδιῶν ἐγνώριζον μόνον τινὰς ἐ-
 παρχίας. Κατὰ τὸ μῆκος τῶν παραθαλασσίων τοῦ Ἰνδι-
 κοῦ ὠκεανοῦ ἐνήργουν ἐμπόριον μέγα, καὶ ναυτιλίαν,
 μέχρι τοῦ Κομορίνου ἀκρωτηρίου. Ἐμαθον πρὸς τούτοις
 καὶ τὴν Κεϋλόνην, ἀλλ' ὄχι καὶ τὰ παραθαλάσσια Κο-
 μοράνδελ, ἢ τὴν χερσονήσου Μαλάκαν. Ἐκ δὲ τῶν Ἰν-
 δικῶν νήτων ἐγίνωσκον μόνον τὴν Ἰάβαν καὶ Σουμάτραν.

Ὅποιοι ὑπῆρξαν οἱ Ἄραβες ἐπὶ τοὺς μεσημβρινούς
 καὶ ἀνατολικούς τόπους· τοιοῦτοι ἐχρημάτισαν καὶ οἱ
 Νορμάνοι ἐπὶ τοὺς ἀρκτικούς καὶ δυτικούς. Αὐτοὶ ἐξή-
 γαγον ἀπὸ τοῦ σκότους τὴν ἑαυτῶν πατρίδα Σκανδιναυίαν,
 καὶ προτέτε τὴν Βαλτικὴν Θάλασσαν, τὴν Προυσίαν καὶ
 Φινλανδίαν, καὶ κατέβαλον πρῶτοι τὰ θεμέλια τοῦ νῦν
 Ῥωστικοῦ βασιλείου κατὰ τὴν Νοβογορόδην. Περὶ δὲ τὸ
 τέλος τοῦ ἐβδόμου αἰῶνος πλεύσαντες εἰς τὴν Ἰρλανδίαν,
 ἐξεβαίωσαν ἐκεῖ πολιτείας τινὰς. Μετὰ ταῦτα ἀνεκάλυ-
 ψαν κατὰ μικρὸν, καὶ ἐκατοίκησαν πάσας τὰς νήσους τῆς
 Βορείου θαλάσσης. Τὸ 872 ἔτος ἀνεκάλυψαν καὶ ἐκα-
 τοίκησαν τὴν Ἰσλανδίαν, καὶ μετὰ μικρὸν τὴν Γρενλαν-
 δίαν, καὶ πλεύσαντες περαιτέρω, ἀνεκάλυψαν καὶ ἔντε
 μέρος τῶν ἀρκτικῶν παραθαλασσίων τῆς Ἀμερικῆς, ὀνο-
 μάσαντες αὐτὸ Βινλανδίαν. Τοῦτο κατὰ τὴν γνώμην τοῦ
 παλαιότερου Φορσέρου, καὶ Βεργμάνου, ἦτον ἡ Νεο-
 φουντλανδία· κατὰ δὲ τὴν γνώμην τοῦ κυροῦ Σπρεγγέ-

λου, ἓν μέρος τῆς Καρολίνας. Κακῆ ἔμως τύχη μὴ ἐπιμελούμεναι αἱ ἀποικίαι αὐταὶ ὑπὸ τῶν ἑαυτῶν μητροπόλεων, ἔλησμονήθησαν, καὶ ἔμειναν μόνον τὰ ψιλὰ αὐτῶν ὀνόματα· ὥστε ἔπρεπε νὰ ἀνακαλυφθῶσι πάλιν ἐκ νέου τοὺς μεταγενεστέρους αἰῶνας.

Ταῦτα τὰ ἐπιχειρήματα καὶ εὐτυχῆ συμβεβηκότα, ὁμοῦ καὶ ἄλλαι διάφοροι περιστάσεις, οἷον ὁ θρησκευτικὸς ζήλος, καὶ τὸ ἀναγεννηθὲν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐμπορικὸν πνεῦμα, συνεισέφερον πολὺ εἰς τὴν ἔκτασιν τῆς Γεωγραφίας. Οἱ Πάππαι ἀγωνιζόμενοι ἐξ ἕλης δυνάμεως νὰ ἐκτείνωσι τὴν δεσποτείαν αὐτῶν, ἔπεμπον καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἐσχατίας τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου Ἱεροκήρυκας, ἐξ ὧν ὁ μὲν Βονιφάτιος περιέγραψε τοὺς τόπους τῶν Σλαβόνων· ὁ δὲ Ἀνσχάριος, τὴν ἀρκτικὴν Εὐρώπην. Ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας ἐκινήθησαν καὶ αἱ Σταυροφορικαὶ ἐκστρατεῖαι, αἱ ὁποῖαι δὲν ἔφερον μόνον ἀμέσως εἰδήσεις ἀκριβέστερας περὶ τῆς Ἀσίας· ἀλλ' ἐδημοσίευσαν ἐν ταύτῳ εἰς τὸν κόσμον καὶ τὰς σποράδην μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐθνῶν κεκρυμμένης γεωγραφικᾶς γνώσεως. Διὰ τῶν ἐκστρατειῶν τούτων ἐξωογονήθη πολὺ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, καὶ τὸ μέχρι τότε ἐν μόνῃ τῇ Ἰωνσαντινουπόλει ἀκμάσαν ἐμπόριον. Ἐπειδὴ τότε ἐζητοῦντο ὁδοὶ πλησιέστεροι καὶ ἀσφαλέστεροι διὰ τὸ Ἰσδικὸν ἐμπόριον, τὸ ὁποῖον καὶ τότε ἐνομιζέτο τὸ πρῶτισον τοῦ κόσμου· ἔκαμαν οἱ Ἰταλοὶ ἔμποροι πολυκινηθύνους περιηγήσεις κατὰ τὴν Ἀσίαν, εἰς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου. Αἱ ἀλλεπάλληλοι ἐπαναστάσεις τῆς ἐνδοτέρας Ἀσίας, καὶ τὰ τῶν Μογγόλων κατορθώματα, ἐκίνησαν τὴν Εὐρώπην εἰς διαφόρους πρσ-

σθείας, καὶ τοὺς Εὐρωπαίους ἥρωας εἰς ἐπιχειρήματα ῥιψοκίνδυνα. Ταῦτα πάντα συνήργησαν μεγάλως εἰς τὸ νὰ ἐξετασθῶσι καὶ κοινολογηθῶσι τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας, μέχρι τῆς Μογγολίας καὶ Τουγγουζίας. Οἱ διασημότεροι τῶν περιηγητῶν τούτων, τῶν ὁποίων αἱ εἰδήσεις ἔφθασαν καὶ ἕως ἡμᾶς, ὑπάρχουσιν ὁ Πλάνος, ὁ Καρπίνης, ὁ Ρουβρῦκιος, ὁ Μαρκόπουλος, ὁ Ὀδέριχος Πορτενάου, ὁ Ἰωάννης Μανδεβίλλης, ὁ Γονζαλέτης Κλαβίου, καὶ ὁ Ἰωάννης Σχιλόδσεργερος.

Τρίτη Ἐποχή. Καθ' ὃν καιρὸν ἐγένοντο αἱ περιηγήσεις αὗται, ἐφευρέθη ἔντε ἀξιολογώτατον ναυτικὸν ὄργανον, ὁ Πολοδείκτης, διὰ τοῦ ὁποίου καταφρονήσαντες οἱ ναῦται εὐτόλμως τὴν πρόσγειον πλοῦν, ὤρμησαν εἰς τὰς ἀνοικτὰς θαλάσσας, μὴ φοβούμενοι τὴν ἀποπλάνησιν ἐν καιρῷ κλύδωνος καὶ συννεφίας. Κοινῶς ἀποδίδουσι τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ πολοδείκτου τούτου πρὸς τὸν Τζόγταν Ἀμάλφιον· εἶναι ὅμως πιθανὸν, ὅτι ἐφεύρου αὐτὸν οἱ Ἄραβες· οἱ δὲ Ἴταλοι πρῶτοι ἐκοινολόγησαν αὐτὸν πρὸς τοὺς Εὐρωπαίους. Ἡ ἐφεύρεσις αὕτη μετέδρασε φιλίου τὴν ναυτιλίαν· ἐγένεν ὁμοῦ κοινὴ μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ καιροῦ.

Τὰ πλούσια κέρδη τῶν Ἐνετιῶν διὰ τοῦ Ἰνδικοῦ ἐμπορίου, τὸ ὁποῖον τότε ἐνηργεῖτο πάλιν κατὰ τὴν Αἴγυπτον διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης, διήγειραν τὴν ζηλοτυπίαν τῶν θαλασσοπόρων ἔθνων. Αἱ ἔτι ἄγνωστοι, καὶ ἴσως τὸν ἐγ' αἰῶνα ἀνακαλυφθεῖσαι Καναρίαι νῆσοι· καὶ τὸ ἐνεργούμενον ἐμπόριον κατ' ἐκείνους τοὺς τόπους ὑπὸ

τῶν Γενοβαίων, περὶ τὰ τέλη τῆς ῥηθείσης ἑκατονταετη-
ρίδος, ἔσπευαν τὴν προτοχὴν τῶν Πορτουγάλλων εἰς τὰ
δυτικὰ τῆς Ἀφρικῆς παραθαλάσσια, ἐν ᾧ ἐνεψύχωνον
αὐτοὺς μάλισα καὶ αἱ προλαβοῦσαι κατὰ τῶν Μαύρων νί-
και. Αὐτοὶ ἐδόξαζον πρὸ πολλοῦ, ὅτι εἰάν περιπλεύσῃ τις
τὴν Ἀφρικὴν, εἶναι δυνατόν νὰ κατακτήσῃ εἰς τὰς Ἰν-
δίας. Ἡ ψυχὴ τῶν ἐπιχειρημάτων τούτων ὑπῆρξεν ὁ βα-
σιλικὸς πρίγκιψ Ἐρρίκος ὁ Ναυτικός. Κατ' ἀρχὰς
ἠγωνίσθησαν νὰ περιπλεύσωσι τὸ τότε φοβερὸν ἀκρωτήριον
Νόν, ὅθεν δὲν ἐτόλμων οἱ ἀρχαῖοι θαλασσοπόροι νὰ προ-
χωρήσωσι περαιτέρω, καὶ μετὰ τοῦτο ἐδοκίμασαν νὰ με-
ταβῶσι μεσημβρινώτερον τοῦ ἐπίσης φοβεροῦ ἀκρωτηρίου
Βοϊαδύρου. Μεταξὺ τινῶν ἀτυχῶν δοκιμῶν ἀνεκάλυψαν
τὰς νήσους Μαδεΐραν καὶ Πορτοσάντον, ὅπου κατέθεσαν
τὰς πρώτας αὐτῶν ἀποικίας, αἱ ὁποῖαι καὶ ἤκμασαν μετ'
ὀλίγον. Οἱ Ἰσπανοὶ ἐξουσίασαν τὰς Καναρίας νήσους, χω-
ρὶς ὅμως νὰ προχωρήσωσι περαιτέρω. Τὰ δὲ τῶν Πορ-
τουγάλλων ἐπιχειρήματα εἶχον ἐκ τοῦ ἐναντίου σκοπὸν
διεξοδικώτερον καὶ ὑψηλότερον. Τὸν αὐτὸν σχεδὸν και-
ρὸν, ὁ μὲν Γελιανέτης περιέπλευσε τὸ ῥηθὲν φοβε-
ρὸν ἀκρωτήριον· ὁ δὲ Καβράλης ἀνεκάλυψε τὴν πρώ-
την Ἀζορίαν νῆσον. Οἱ Πορτουγάλλοι πολεμοῦντες δη-
νεκῶς κατὰ τῶν Μαύρων, προέβαινον παραπλέοντες τοὺς
αἰγιαλοὺς τῆς Ἀφρικῆς, καὶ ἔφθασαν μέχρι τῶν ἐκβολῶν
τοῦ Σενεγάλου, ὅπου πρῶτον ἀπήντησαν Αἰθίοπας ἐθνε-
κοὺς. Μετὰ ταῦτα ἀνεκάλυψαν τὰς Πρασιναῖδας νήσους,
καὶ ἔπειτα τὴν Γουϊνέαν. Οὕτω λοιπὸν ἔφθασαν ὑπὸ τὸν
ἰσημερινόν, καὶ καταθέσαντες ἀποικίας ἐπὶ τὸ Ἀργουῖνον

καὶ τὸ Πράσινον ἀκρωτήριον, καὶ ἔτι κατὰ τὰ Χρυσοπα-
ραθαλάσσια, ἐνήργουν, εἰς τὸ ἐξῆς τακτικὸν ἐμπόριον.
Βραδέως ἀλλὰ τολμηρῶς προβαίνοντες οἱ Πορτογάλλοι,
ἀνεκάλυψαν τὸ βασιλεῖον Κόγγου, τὴν Βεγγουέλαν, τὸ
Μελανὸν ἀκρωτήριον, καὶ τελευταῖον τὸ πρὸ πολλοῦ ζη-
τούμενον μεσημβρινὸν τῆς Ἀφρικῆς ἄκρον. Διὰ τῆς ὁ-
ἀνακαλυπτικῆς αὐτοῦ ὠνόμασεν αὐτὸ, διὰ τὰς ἐκεῖ φοβε-
ρὰς τροφίμιας, καὶ τὰ ἀπαντηθέντα θεινὰ, τιμωρητικὸν
ἀκρωτήριον. Ὁ βασιλεὺς ὁμῶς αὐτοῦ Ἰωάννης ὁ δεύτε-
ρος ἐμπνευσθεὶς ὑπὸ χρησῶν ἐλπίδων, ὅτι ἐκεῖθεν θέλει
εὐρέθῃ μετὰ ταῦτα ὁ εἰς τὰς Ἰνδίας πλοῦς, ὠνόμασεν
αὐτὸ Εὐέλπες ἀκρωτήριον.

Τετάρτη Ἐποχή. Ἡ ἐποχὴ αὕτη εἶναι μικρὰ,
ἀλλὰ πολὺ πλουσιωτέρα τῶν λοιπῶν. Κατ' αὐτὴν ἀνεφρά-
νησαν ἐν ταύτῳ δύο μεγάλοι ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι ἐπέφερον
ροπὴν διάφορον εἰς τὴν Γεωγραφίαν, τὸ ἐμπόριον, καὶ
τὴν πολιτικὴν τῆς Εὐρώπης. Ἡ μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν τού-
των διαφορὰ εἶναι, ὅτι ὁ μὲν εἷς εἶχε τρόπον τινα προῦ-
παρχούσας γνώσεις τοῦ ἐπιχειρισθέντος διάπλου· ὁ δὲ
ἄλλος ἐσχεδίασεν αὐτὸν μόνος διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀγχι-
κίας καὶ τόλμης.

Ὁ Κολοῦμβος, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα φέρει τὰ
πρωτεῖα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν γεωγραφικῶν ἀνακαλύψεων,
ἐπισηριζόμενος ἐπὶ τὸ σφαιροειδὲς τῆς γῆς σχῆμα, καὶ τὴν
θέσιν τῆς Ἀσίας, τὴν ὁποίαν οἱ ἀρχαῖοι ἐνόμιζον ὡς ἐκ-
τεινομένην πολὺ ἀνατολικώτερον, ἐπληροφορήθη δι' ἐπι-
μόνου καὶ πολυχρονίου μελέτης, ὅτι πρὸς δυσμὰς δύνα-
ται νὰ ἀνακαλυφθῇ ἢ εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας βραχυ-

τάτη καὶ εὐθυτάτη ὁδός. Τὴν γνώμην αὐτοῦ ταύτην προέβαλε πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Πορτογαλλίας· ἀλλ' ἐπειδὴ ἠτιμάσθη διὰ τῆς δολιότητος καὶ χαμπερπείας τῶν ἐκεῖ τότε αὐλικῶν, κατέφυγεν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Ἰσπανίας· ὅθεν μετὰ πολλοὺς ματαίους ἀγῶνας ἔλαβε τελευταῖον παρὰ τῆς βασιλισσῆς τῆς Κασιλίας Ἰσαβέλλας τρία μικρὰ καράδια. Ταῦτα ἐτοιμάσας κατὰ μέρος δι' ἰδίων ἐξόδων, καὶ κινήθεις τῇ 3 Αὐγούστου τοῦ 1492 ἔτους ἀπὸ τοῦ λιμένος Πάλου, ἔφθασεν εἰς τὰς Καναρίας νήσους. Τῇ δὲ 6 τοῦ Σεπτεμβρίου κινήσας ἀπὸ τῆς Γομέρας νήσου πρὸς δυσμὰς, εἰσηλθὲν εἰς τὸν μέχρι τότε ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου διαπλευσθέντα ὠκεανόν, καὶ οὕτως ἤρχιστε μὲ ἐλπίδα καὶ θάρρος τὴν μάλλον ἐπικίνδυνον καὶ τολμηροτάτην θαλασσοπορίαν, ἀφ' ὅσας ποτὲ ἐπεχείρισεν ὁ ἄνθρωπος. Ἐντὸς 30 ἡμερῶν διέπλευσεν ἕως 3000 θαλάσσια μίλια τῆς Ἰταλίας, ἀπευθυνόμενος σχεδὸν σιτηνεκῶς πρὸς δυσμὰς. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἤγγισε τοσοῦτον εἰς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ, ὀλίγον ἔλειψε καὶ ματαιωθῶσιν οἱ κόποι του, καὶ καὶ χάσῃ τὰ βραβεῖα τοῦ μεγάλου αὐτοῦ πνεύματος, διὰ τῆς ζασιάσεως τῶν ἀνυπομονήτων καὶ ἀπηλπισμένων αὐτοῦ ναυτῶν. Τῇ 12 τοῦ Ὀκτωμβρίου, ἡμέρᾳ παρασκευῆς, ἴδον τὸν πρῶτον τόπον τοῦ Νέου κόσμου, τὴν Λουκαϊᾶν νήσον Γκουαναχάνην, ὅπου ἀπέβη πρῶτος ὁ Κολοῦμβος, ὅστις ὡσαύτως τὴν παρελθούσαν νύκτιν ἴδεν πρῶτος περιφερόμενον φῶς ἐπ' αὐτήν.

Ἀλλ' ὁ Κολοῦμβος ἐπιμένων εἰς τὴν ἑαυτοῦ θεωρίαν, ὑπέλαβε τὴν ῥηθείσαν νήσον, ὡς ἐσχάτην τῶν Ἰνδιῶν, καὶ ὄχι ἄλλου τινὸς νεωστὶ ἀνακαλυφθέντος τό-

του. Ἐκ δὲ τῆς ἀπάτης ταύτης ἐπεκράτησεν ἕκ τοτε νὰ ὀνομάζωνται αἱ ἐν τῷ Μεξικανικῷ κόλπῳ κείμεναι νῆσοι. Αὐταὶ καὶ Ἰνδῖαι, τὸ ὅποιον ὄνομα σώζουσι καὶ μέχρι τοῦ νῦν, ὡς μνημεῖον τῆς ἀρχαίας ἐκείνης πλάνης. Ἡ περὶ αὐτῶν κατὰ τὸν Κολοῦμβον εἰς ὑπόψιν, ὅτι αὐτὴ ἡ νῆσος δὲν ἦταν μέρος τῶν χρυτοπλούτων Ἰνδῶν. Ὅθεν ἐρωτῶν αὐτοὺς περὶ χρυσοῦ, ἔμαθεν ὅτι εὐρίσκεται μεσημβρινώτερον, καὶ πλεύσας ἐκεῖσε, ἀνεκάλυψε τὰς Λουκαῖας νήσους, καὶ προσέτι τὴν Κούβαν καὶ Ἰσπανιόλαν, ὅπου κατέθεσε τὴν ἐν τῷ Νέῳ κόσμῳ πρώτην Εὐρωπαϊάν ἀποικίαν, τὸ φρούριον Ναβιδαδάδ. Τῇ δὲ 15 Μαρτίου τοῦ ἀκολουθοῦ ἔτους ὑπέστρεψε πάλιν εἰς τὸν λιμένα Παῖλον. Κατὰ τὸν δεῦτερον αὐτοῦ πλοῦν ἀνεκάλυψε τὰς Καραϊβας νήσους, τὸ Πορτορίκον, καὶ τὴν Ἰαμάϊκαν· κατὰ δὲ τὸν τρίτον πλοῦν, τὰς νήσους Τρενιτάν καὶ Μαργαρίταν, τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ὀρεινέκου, καὶ τὴν ξηρὰν τῆς Ἀμερικῆς, ἣται μέγα τι μέρος τῶν παραθαλασσίων τῆς Γουϊάνης, καὶ Τεβέρραφίρμας. Τότε ἐπληροφορήθη, ὅτι δὲν ἦτον κατὰ τὰς ζητουμένας Ἰνδίας, ἤλπιζεν ὅμως, ὅτι αὐταὶ κεῖνται ἀντίπεραν τοῦ τόπου τούτου· ὅθεν ἠγωνίζετο νὰ εὕρη τινὰ πορθμὸν, διαιροῦντα τοὺς δύο τόπους. Τοῦτον δὲ ζητῶν, ἀνεκάλυψε κατὰ τὸν τέταρτον αὐτοῦ πλοῦν τὸν Δάριον ἰσθμὸν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός, ὃς τις ἐβραβεύθη λίαν ἀγνωμόνως καὶ ὑπὸ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ τῶν μεταγενεσέρων, οἱ Ἴσπανοὶ προχωροῦντες θηνεκῶς εἰς τὰ ἔμπροσθεν, ἀνεκάλυψαν πάντα τὰ παραθαλάσσια τῆς

Τερράφιρμας, τὴν χερσόνησον Ἰουκατάνην, τὰ Μεξικανικὰ παραθαλάσσια, τὴν Φλορίδαν, καὶ τοὺς ποταμοὺς Ἰανεῖρον, καὶ Πλάταν· ἀλλὰ πούποτε οὐκ ἐδυνήθησαν νὰ ἀπαντήσωσι τὸν εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν ποσεινὸν διάπλουον. Ὁ Βαλβόας ὁμῶς διέειπεν κατ' εὐκληρίαν ἕως τὰ ἀνατολικὰ παραθαλάσσια τοῦ Δαρίου ἰσθμοῦ, καὶ ἶδε πρῶτος ἐκεῖθεν τὸν Μέγαν Ὠκεανόν· ὁ Κόρτης ἀκολουθῶν τὴν ἀνακάλυψιν τῶν Μεξικανικῶν παραθαλασσίων, εὔρε τὴν πρώτην εὐνομούμενην, καὶ πεπολιτισμένην Ἀμερικανὴν πολιτείαν, τὴν ὁποίαν καὶ καθυπέταξε.

Ἄλλὰ καὶ οἱ Πορτογάλλοι ἔκαμαν τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐπίσης ἀξιολόγους ἀνακαλύψεις, κατὰ τὸ ἀντικείμενον τῆς γῆς μέρος· ὥστε ἔφθασαν εἰς τὸν μέγαν αὐτῶν σκοπὸν τὰς Ἰνδίας. Πέτρος ὁ Καβιλλάμος διορισθεὶς τὸ 1490 καὶ 91, νὰ ἐξετάσῃ τὰς Ἰνδίας, καὶ τὰ ἀνατολικά τῆς Ἀφρικῆς παραθαλάσσια, ἀπέπλευσεν ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου ἕως τὸ Μαλάβαρ καὶ τὴν Σοφάλαν, ὅπου ἐπληροφόρηθη, ὅτι ὁ μεσημβρινὸς τῆς Ἀφρικῆς περίπλους εἶναι δυνατός. Μετὰ τὴν εἰδήσιν ταύτην ἐκίνησεν ὁ Βάσκος δὲ Γάμα, τῆ 9 Ἰουλίου τοῦ 1497 ἔτους, ἀπὸ τῆς Λισαβόνας, καὶ περιπλεύσας τὸ Εὐσέλπεσ ἀκρωτήριον τῆ 20 τοῦ Νοεμβρίου, ἐτράπη εἰς τὸ ἀνατολικό-βόρειον μέρος, κατὰ τὸ μῆκος τῶν ἀνατολικῶν τῆς Ἀφρικῆς παραθαλασσίων, καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν Μοζαμβίκην, Μομβάζαν, καὶ Μελίνδην, ὅπου πρῶτον ὑπήνησεν Ἀραβας, καὶ Ἰνδικὰ καράβια. Ἐκεῖθεν δὲ ὁδηγηθεὶς ὑπὸ Ἀράβων πρωρέων, ἔφθασε, τῆ 22 Μαΐου

τοῦ 1498 ἔτους, εἰς τὴν Καλικούτην, ἔπειτα εἰς
 τὰ Μαλαβάρια παραθαλάσσια, καὶ ἐκεῖθεν πάλιν εἰς τὴν
 Λισαβόνα, τῇ 14 Σεπτεμβρίου τοῦ 1499. Οἱ Πορτου-
 γάλλοι ὠφελήθησαν ἐκ τῆς ἀξιολόγου ταύτης ἀνακαλύψεως
 μετὰ πολλῆς θρασυειότητος. Διότι ἐντὸς 20 ἐνιαυτῶν
 δὲν ἀνεκάλυψαν μόνου πάντα τὰ ἀνατολικά παραθαλάσσια
 τῆς Ἀφρικῆς, καὶ πάσας τὰς παρακειμένας νήσους μέχρι
 τῆς Ἀδυσσινίας, περὶ τῆς ὁποίας εἶχον ἕως τότε οἱ Ἰου-
 ρωπαῖοι εἰδήσεις σκοτεινάς· ἀλλ' ἐσεβαίωσαν κατὰ τοὺς
 τόπους τούτους καὶ πολλὰς ἀποικίας, καὶ ὑπέταξαν πολ-
 λούς μικροὺς λαοὺς καὶ πολιτείας. Ἐντὸς δὲ 50 ἐνιαυ-
 τῶν εὖρον, καὶ ἐξιχνίασαν κατὰ μέρος ἔντι μέγα μέρος
 τῆς γῆς, τὸ ἀπὸ τοῦ Βαβελμανδέτ μέχρι τῆς Ἰα-
 πουρίας, καὶ τὸ ἀπὸ τῆς Μαδαγάσκαρ μέχρι τῆς
 Νέας Γουϊνέας· τοῦτ' ἔστι πάντα τὰ μεσημβρινὰ
 παραθαλάσσια τῆς Ἀσίας, τὰς σχηματιζούσας τὸν Περγα-
 λικὸν κόλπον δύο χερσονήσους, τὴν Κίναν, τὴν Ἰαπο-
 νίαν, καὶ τὸ Ἰνδικὸν Ἀρχιπέλαγος μὲ πάσας τὰς ἐν
 αὐτῷ μικρὰς καὶ μεγάλας νήσους· ἐν ταύτῳ δὲ ὑπέτα-
 ξαν διὰ τῆς βίας καὶ τινὰς τῶν τόπων τούτων. Τὸ 1511
 ἔτος ἀνεκάλυψεν Ἀλβουκέρκης ὁ μέγας τὰς Μο-
 λούκας νήσους· τὸ δὲ 1528 ἔφθασαν ἕως τὴν Νέαν
 Γουϊνέαν, καὶ τὸ 1542 ἐδιώχθησαν ὑπὸ τῶν ἀνέμων εἰς
 τὴν Ἰαπωνίαν. Ἐπειδὴ δὲ ἠθέλησαν νὰ ἀνακαλύψωσι
 διάπλουν τινὰ συντομώτερον, ὁδηγούντα εἰς αὐτὰ τὰ
 πλούσια μέρη· ἀπέπλευσεν ὁ Κορτερέαλης μακρὰν
 πρὸς ἄρκτον, ζητήσας πρῶτος τὸν εἰς τοὺς μεταγενεσέρους
 πολυθρύλλητον δυτικοβόρειον διάπλουν. Αὐτὸς ἀνεκάλυψε

τὰ παραθαλάσσια τῆς Λαβραδόρου, καὶ ἐνόμισεν ὅτι εὔρε τὴν εἴσοδον τοῦ διαύλου· ὅθεν ὠνόμασε τὸ μέρος ἐκεῖνο Ἄνιανόν πορθμὸν· ἀλλὰ μετὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ δοκιμὴν δὲν ὑπέσχεψε. Ἡ τύχη ὅμως ἐφρόντισε κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ὠφελιμώτερόν τι διὰ τοὺς Πορτουγάλλους· διότι ὁ ἐπιταχθεὶς δεύτερος Πορτουγαλικὸς στόλος, ὑπὸ τὴν κυβέρνησιν τοῦ Καβράλου, διὰ τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας, ἀπωσθεὶς μακρὰν εἰς τὴν δύσιν, ἀνεκάλυψε τὴν Βρασιλίαν, τὴν ὁποίαν ἔπειτα ἠρεύνησε περιεργότερον ὁ Βεσπούτιος.

Πέμπτη Ἐποχή. Ὁ Σόλις μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ποταμοῦ Πλάτα, ζητῶν πρὸς δυσμὰς διαύλου, φέροντα εἰς τὰς Μολούκας νήσους, ἀπέθανεν· ἡ ἀνακάλυψις ὅμως αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὡς πρόσδρομος ἄλλου τινοῦ ἐπωφελεστάτου συμβάντος διὰ τὴν Γεωγραφίαν. Τιοῦτον τινὰ διαύλου εἰς τὰς Μολούκας ἐβιάσθησαν νὰ ἀνακαλύψωσι καὶ οἱ Ἰσπανοί· διότι ὁ ἀνατολικὸς διαύλος ἀπηγορεύθη εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τῆς ὀρικῆς γραμμῆς τοῦ Πάππα *)· ὁ Μαγγελάνος τελευταῖον ζητήσας αὐτὸν

*) Ἄφ' οὗ ὁ Κολοῦμβος μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς ὑπέσχεφεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν· ὁ τότε βασιλεὺς αὐτῆς Φερδινάνδος, ὁ ἐποιομαθεὶς Καθολικὸς, ἔπεμψε πρεσβείαν πρὸς Πάππαν Ἀλέξανδρον τὸν ἕκτον, ζητῶν παρ' αὐτοῦ τὴν ἐπίκρυψιν τῆς Ἰσπανικῆς δεσποτείας, ἐπὶ τοῖς ἀνακαλυφθησομένοις εἰς τὸ ἐξῆς τόπους. Ὁ δὲ Πάππας συγκαταθεύσας εἰς τοῦτο, κατέγραψεν ἐπὶ μιᾶς γεωγραφικῆς σφαιρας ἓνα μεσημβριῶν, 100 μίλια δυτικώτερον τῶν Ἀζορικῶν νήσων, καὶ ἐθέσπισε μετὰ τελετῆς, ὅτι πάντες οἱ πρὸς δυσμὰς τοῦ μεσημβριῶν τούτου ἀνακαλυφθησομένοι τόποι, νὰ διαμένωσι κτῆμα αἰώνιον τῆς Ἰσπανίας.